

Joan Pallàs i Aguilar (1917 - 2005)*

Joan Pallàs i Aguilar va néixer el 27 de desembre de 1917 a Bujaraloz. Va contraure matrimoni amb Dolors Amat el 29 de maig de 1944 i varen tenir tres fills, Montserrat, Joan i Dolors. Abans de l'any 1936 va estudiar al seminari de Barcelona i en esclatar la guerra estava a punt de ser consagrat capellà. En acabar la contesa, va treballar d'administratiu en diferents empreses com la Paperera Espanyola o Bultaco.

El matrimoni Pallàs-Amat va viure a Barcelona al barri de la Sagrada Família fins que l'any 1978 es va traslladar a Sabadell on va viure vint-i-quatre anys; el 2001 va tornar a Barcelona. Un cop jubilat, Joan Pallàs va dedicar molt més temps a les que havien estat les passions de la seva vida: els llibres i la música. Va morir el 19 de setembre de 2005 a la ciutat de Barcelona.

Pallàs va ser un bon col·leccionista de llibres de i sobre Verdaguer, i en general també sobre la literatura dels segles XIX i XX, la llengua, la història i el folklore catalans. Segons explicava ell mateix en una entrevista enregistrada l'any 1997, havia tingut als estudis del seminari un parell de professors —el filòleg Antoni Griera i Jaume Barrera, bibliotecari i redactor d'*El Correo Catalán*— que li donaren els estímuls necessaris sobre literatura catalana; un d'ells li va fer comprar el llibre *Pàtria* de Verdaguer en una edició dels anys vint i un volumet de la *Lectura Popular* on hi havia l'«Oda a la Pàtria» de Bonaventura Carles Aribau. Fou l'any 1933, quan se celebrava justament el centenari de l'oda.

També, segons afirmava el mateix Pallàs, acabada la guerra va anar a treballar a la Paperera Espanyola, com ja s'ha dit, i, com que les cases de llibres vells de Barcelona quedaven molt a prop, va començar a comprar-ne

* Agraïm sincerament la inestimable informació biogràfica que ens han proporcionat la família Pallàs Amat, especialment la vídua Dolors Amat i el seu fill Joan.

de mica en mica. Vers el 1944, inicià el registre i catalogació de la seva basta biblioteca i s'adonà que tenia prop de cent llibres de Verdaguer. Fou a partir d'aleshores que els començà a buscar expressament. Més de cinquanta anys més tard s'havia aproximat als sis-cents volums.

L'any 1999, Joan Pallàs va fer una donació a la Universitat de Vic d'aproximadament cinc-cents seixanta llibres, revistes i altre material imprès d'interès per a l'estudi de la vida i l'obra de Jacint Verdaguer, provinents de la seva biblioteca personal. La donació responia a la consideració i l'estima que sentia per Vic —on va passar part de la guerra com a sanitari militar— i a la voluntat que el fons pogués ser consultat i llegit per professors, alumnes, investigadors i altres persones que hi mostressin interès. Tota la documentació fou inventariada per la Biblioteca de la Universitat i actualment es conserva sencera a l'espai de la Càtedra Verdaguer d'Estudis Literaris de la Universitat de Vic. En una altra entrevista de 1999, Pallàs expressava d'aquesta manera l'objectiu i la intenció que el movia a fer la donació: «Ara que és allà, estic segur que quedarà.»

«El que té valor», deia en aquesta mateixa entrevista, «és la col·lecció sencera junt amb els articles de premsa que parlen de Verdaguer, que he recollit en els últims 50 anys i que rarament ningú no es dedica a aplegar. També tenia tots els goigs escrits per Verdaguer en diferents edicions, fins i tot un de 1879. És això el que té valor». Tots els volums de la col·lecció porten un ex-libris que els identifica, amb els cognoms Pallàs-Amat i la inicial de Verdaguer.

D'una banda, Joan Pallàs fou un divulgador de Verdaguer. Va demostrar-ne l'interès públicament en diverses ocasions, ja fos en conferències o xerrades, fent de guia en itineraris verdaguerians o en diverses exposicions. Destaquem en aquest sentit l'èxit de la seva primera exposició bibliogràfica amb documents i volums de la seva biblioteca: amb motiu del centenari de *Canigó*, celebrat l'any 1986, es preparà primer a Sabadell el 1985, organitzada per Òmnium Cultural i l'Acadèmia Catòlica de Sabadell —«l'Exposició bibliogràfica de Verdaguer» (30 de novembre – 15 de desembre)—; després anà a Granollers (18 d'abril – 11 de maig de 1986) i a Mataró (16 de maig – 8 de juny) i, finalment, a Lleida, a l'Institut d'Estudis Ilerdencs, del 27 d'octubre al 2 de novembre de 1986. En deixà constància en multitud de fotografies i retalls de premsa que ell mateix recollí en àlbums monogràfics.

Per una altra banda, Joan Pallàs fou un apassionat lector de l'obra de Verdaguer. Considerava l'*Epistolari de Jacint Verdaguer*, a cura de Josep M. de Casacuberta i Joan Torrent i Fàbregas, un dels documents més importants que s'han publicat, a més de les biografies de Ricard Torrents. De fet quedà inèdit un treball seu — conservat conjuntament amb el seu fons verdaguerià a la Universitat de Vic — sobre l'*Epistolari* que començà amb motiu del centenari de *Canigó* — de fet en l'interior s'hi llegeixen les dates de 1985 i 1986 — i que datà el 1988, encara que va anar ampliant almenys fins l'any 1992, data consignada al final del treball com la de l'acabament del procés de mecanografia de la redacció definitiva. Es titula «El poema *Canigó* de Jacint Verdaguer a través del seu "Epistolari"»: després d'un repàs sintètic a la biografia de Verdaguer, féu un exhaustiu buidat de les dades que aporten els volums epistolars sobre «el desenvolupament de la idea i composició del poema *Canigó*» i hi adjuntà una bibliografia d'unes dotze pàgines d'extensió que titulà «Mossèn Jacint Verdaguer vist des de la Premsa (Del nostre fons verdaguerià)», datada a Sabadell el 1988.

Amb aquesta nota hem volgut recordar la dilatada i constant tasca verdaguerista del senyor Pallàs, un verdaguerista generós de llarga trajectòria, com indicà Ricard Torrents l'any 1999 amb motiu de la recepció del seu llegat. Cal dir, per acabar, que, gràcies a la important donació del fons verdaguerià a la Universitat de Vic, fou nomenat membre protector de la Societat Verdaguer a la reunió plenària del 13 d'abril de 2002. (E. p. d.)

Bibliografia

- Joan PALLÀS I AGUILAR. «El poema *Canigó* de Jacint Verdaguer a través del seu "Epistolari"». 1988. [Treball mecanografiat].
- «Joan Pallàs, verdaguerià». Entrevista realitzada per Víctor COLOMER. *Diario de Sabadell*, 4 de desembre de 1985.
- «Joan Pallàs parla de Verdaguer i la seva obra». Entrevista realitzada el 10 de febrer de 1997 per Manuel Galícia. [DVD i videocasset].
- Jordi VILARRODÀ. «Un estudiós de Verdaguer dóna a l'UV una biblioteca de 560 llibres del poeta / Obres completes, traduccions, articles de premsa i primeres edicions». *El 9 Nou*, 21 de juny de 1999.

- «Joan Pallàs, col·leccionista de Verdaguer». Entrevista de 8 de juliol de 1999. [Publicada a internet i consultada el 15 de setembre de 2006].
- «Fons Pallàs-Amat». Web sobre Verdaguer de la Biblioteca de la Universitat de Vic. 2002. (Inventari de llibres, revistes, música impresa, goigs, fotografies i programes d'actes commemoratius, i premsa).

A. V.